

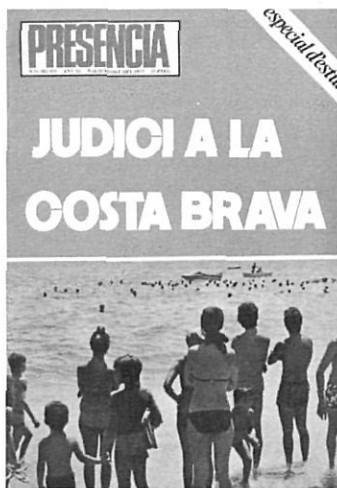

El Debat Costa Brava, pas a pas

Narcís-Jordi Aragó

EL DEBAT COSTA BRAVA va néixer gairebé per generació espontània, fruit d'una inquietud compartida per molts sectors en un moment polític especialment propici per a l'expressió de desitjos de canvi. El ressò immediat i amplí obtingut per la proposta inicial va forçar els seus autors a concretar-la, i l'empenta de la societat civil va provocar que alguns col·lectius acceptessin la responsabilitat de fer-la real i palpable. Així va sorgir aquell congrés itinerant que ha quedat com un punt de referència bàsic en la trajectòria històrica del litoral gironí.

Els antecedents

El número especial d'estiu de la revista *Presència* dels dies 9 al 16 d'agost de 1975 presentava, amb caràcter monogràfic, un «Judici a la Costa Brava». L'article editorial d'aquell número especial llançava «un darrer clam d'esperança» per una Costa Brava autèntica. «Potser és un clam inútil –deia–, però no renunciem a una Costa restituïda veritablement

al poble, salvada –en el tros que resta– dels assetjaments dels seus enemics més o menys disfressats»(1).

En el mateix número, Joan Cals i Maria Assumpció Alonso signaven un article al qual pertanyia aquest paràgraf: «La Costa Brava necessita ara, entre moltes altres coses, un debat públic ampli. Res de «Assemblees Provinciales de Turismo», convocades cada deu anys, que a ben pocs convoquen i a menys serveixen. És oportú de recordar que, fa justament quaranta anys, es reunia una Conferència sobre la Costa Brava, on es trobaven representades nombroses entitats, que anaven des del Centre Excursionista de Catalunya fins a les Cambres de la Propietat de Girona i Barcelona, passant pels Serveis de Turisme de la Generalitat. Ens podria servir d'exemple»(2).

La proposta

Després del ressò obtingut pel seu número d'estiu, el dia 20 de setembre següent *Presència* reprenia el tema a nivell editorial. «Cada dia que passa –afirmava– són més nombroses les veus que ens demostren l'extensió d'un sentiment compartit: és urgent actuar per tal d'aturar el procés de degradació que sofreix la Costa en tots els ordres». Prenent peu del suggeriment fet pels seus articulistes, i també de la idea d'un Congrés de Defensa de la Costa Brava llançada aquells dies des de les planes de *El Correo Catalán*, *Presència* concretava així la seva proposta: «Pensem que ha arribat el moment de demanar que s'organitzi un «Costa Brava-Debat»: una discussió pública i oberta sobre la problemàtica complexa del litoral. Fem des d'ací, d'una manera expressa, una crida a totes les

persones i entitats que –per obligació o per devoció– se senten lligades a l'avui i al demà de la costa. Demanem que col·laborin a fer possible aquest «Costa Brava-Debat» que, amb independència de l'esquema organitzatiu que tingués, hauria de respondre als criteris següents:

1. Recollir àmpliament les veus de persones i entitats que tenen quelcom a dir i a aportar, tant per la seva vàlua científica o tècnica com per la seva representativitat i valors cívics, evitant la temptació fàcil de caure en els oficialismes burocratitzats, en l'exclusivisme dels interessos econòmics o en l'esteticisme desvinculat de la realitat concreta i de la dinàmica social.

2. Inserir l'objecte de la discussió en la problemàtica territorial, ecològica, cultural, econòmica, social i política de les comarques gironines i de Catalunya.

3. Plasmar en documents a l'abast el conjunt de les intervencions i les conclusions orientadores de l'acció pública, i donar-los-hi la difusió convenient.

Aquesta és la proposta. Qui la portarà a terme? Nosaltres fem per un»(3).

Les adhesions

La proposta va tenir un ressò immediat. La premsa va dedicar nombrosos comentaris al tema i les adhesions començaren a arribar. No solament de molts particulars, sinó d'entitats, d'associacions, de grups i d'organismes.

Justament el Comitè Executiu de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Girona, en la seva sessió del 28 d'agost, havia considerat la conveniència de convocar un congrés o simposium sobre la incidència del turisme a les comarques gironines. El Ple de la Corporació, en la seva sessió plenària del dia 26 de setembre, va recollir les crides formulades per *Presència* i *El Correo Catalán* i va acordar fer totes les gestions necessàries per tal de recollir idees i aglutinar interessos fins a fer possible la convocatòria d'un debat obert sobre la problemàtica de la Costa Brava, del que la Cambra podria ser l'organisme promotor, impulsor i coordinador.

Els objectius

El dia 18 de novembre de 1975, convocats per la revista *Presència*, representants de la majoria d'entitats i organismes adherits es reuniren al local social de la revista i establiren per unanimitat els objectius primordials del Debat:

a) Fer-se ressò de la inquietud popular davant dels problemes actuals de la Costa Brava.

b) Analitzar la insatisfacció col·lectiva respecte al seu estat actual, estudiant les causes i processos que han conduït a aquesta situació.

c) Recollir tota mena d'aportacions que puguin servir de base per a un desenvolupament més racional i humà de la Costa Brava en el marc de les comarques gironines.

d) Nomenar una Comissió Executiva, encarregada de promoure el Debat»(4).

La Comissió Executiva

La Comissió Executiva va quedar constituïda finalment amb la participació de les entitats següents:

– Departament d'Estructura i Política Econòmica de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat Autònoma de Bellaterra.

– Revista *Presència*, de Girona.

– Equip de Treball «Problemàtica territorial a la Costa Brava».

– Comunitat Turística de la Costa Brava.

– Ponència de Turisme del Congrés de Cultura Catalana.

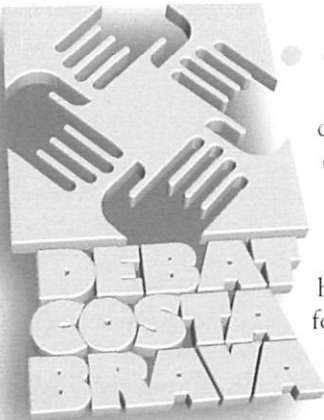
– Casal del Montgrí, de Torroella de Montgrí.

– Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Girona, i Cambres de Comerç, Indústria i Navegació de Palamós i de Sant Feliu de Guíxols.

Els components d'aquesta Comissió van ser reclutats entre les entitats adherides a la iniciativa que van fer acte de presència a la reunió del dia 18 de novembre. La composició de la Comissió va suscitar algunes crítiques, com la de la *Revista de Palafrugell*, dolguda pel fet que *Presència* «s'atorgués unilateralment la representació de la premsa gironina» i recelosa pel fet

Alguns dels assistents a la reunió preparatòria del Debat de 18 de novembre de 1975.

que «dins la peculiar estructuració (o potser millor desestructuració) de la Costa Brava, alguns dels organismes presents dins el Costa Brava Debat potser hi han tingut, o encara hi tenen, força part de culpa, o almenys ocasió de remenar-hi. I, és clar, ser al mateix temps jutge i part, és difícil»(5).

Els col·loquis previs

El dia 17 de març de 1976 es reunia per primera vegada la Comissió Executiva del Debat al saló de sessions de la Cambra de Comerç i Indústria de Girona, convocada pel president de la Comissió de Turisme de la Corporació que va assumir, tal com havia desitjat, el paper de coordinadora del Debat.

En aquesta reunió es va fixar un programa inicial de col·loquis a celebrar a diverses localitats de la costa, per tal de presentar i divulgar el Debat, i recollir alhora opinions sobre el propi terreny tot aplegant la màxima informació possible per al futur tractament dels temes.

Els col·loquis se celebraren durant els mesos d'abril i maig de 1976 a deu pobles del litoral: Sant Feliu de Guíxols, Platja d'Aro, Tossa de Mar, Llançà, Calonge, Blanes, Torroella de Montgrí, l'Escala, Palamós i Palafrugell.

Els col·loquis, celebrats amb participació molt nodrida, comptaren amb la presència de professionals destacats en diversos àmbits (arquitectes, economistes, sociòlegs, ecòlegs) i es mogueren al voltant d'unes preguntes esquemàtiques que facilitaven la intervenció de tothom: «Ens agrada la Costa Brava tal i com és avui? Ha millorat o ha perdut en aquests últims anys? En quins aspectes positivament o negativament? Com la voldríem en el futur? Què podríem fer per millorar-la?» Els col·loquis van ser moderats personalment per David Marca, president de la Comissió de Turisme de la Cambra de Girona, assistit pel vicesecretari de la

Corporació, Joan Ferrer i Santaló. Aquest, amb el pseudònim d'*Amateur*, va publicar al diari *Los Sitios* vuit articles titulats «El Debat vist de prop», amb la crònica viva de totes i cada una de les sessions preparatòries i de les impressions i inquietuds que s'hi van manifestar i recollir(6).

El temari

Un cop celebrats els col·loquis, la Comissió Executiva va fer públic, pel mes de juliol, el Temari del «Debat Costa Brava», centrat en tres grans Àmbits:

- «1r. Aspectes físics i territorials.
- 2n. Aspectes econòmics.
- 3r. Aspectes humans i vida col·lectiva»(7).

A partir d'aquest esquema s'encarregaren les ponències bàsiques i s'obrí la porta a les comunicacions d'entitats, grups o persones que volguessin il·lustrar la temàtica general amb referències a problemes o iniciatives concrets.

Les sessions

Si l'adhesió d'entitats i grups a la proposta de celebració del Debat havia estat intensa i extensa, més espectacular fou encara la contribució a les seves tasques amb l'aportació dels treballs que es presentaren al llarg de les sessions i que, en la seva gran majoria, recull ara aquest llibre. El programa definitiu del Debat establí la seva celebració en forma itinerant a sis punts diferents del litoral per culminar a Girona.

La sessió inaugural va tenir lloc el dia 20 de novembre de 1976 a l'Hotel «Royal Playa» de Platja d'Aro, i l'endemà es va celebrar una nova sessió al «Centre Excursionista Montclar» de Sant Feliu de Guíxols. El Debat va continuar els dies 27 i 28 de novembre a la «Societat Recreativa Unió Fraternal» de Roses, i va assolir el moment de màxima participació popular durant els dies 4 i 5 de desembre al cinema «Montgrí» de Torroella, on les sessions varen trobar el marc de tres exposicions que recollien l'arquitectura de la població, els aiguamolls empordanesos i la desfeta ecològica del Ter. La continuació de les tasques del Debat tingué lloc el dia 8 de

Reunió amb els ponents dels col·loquis previs al Debat, el mes de juliol de 1976.

A la dreta, cloenda del Debat al Teatre Municipal de Girona, el 18 de desembre de 1976.

desembre a la Casa de Cultura de Palamós, i durant els dies 11 i 12 del mateix mes a la Casa de Cultura de Lloret de Mar.

La sessió de cloenda

Finalment, el dia 18 de desembre, tingué lloc la sessió de clausura del Debat al Teatre Municipal de Girona, ple de gom a gom i amb l'ambient carregat d'expectació. La lectura de la Declaració Final «Per la Costa Brava», –reproduïda íntegrament en aquest dossier– va ser acollida amb gran entusiasme. Justament en el mateix escenari s'hi havia celebrat, el 10 d'agost de 1935, una «Conferència de la Costa Brava» convocada per la Conselleria d'Obres Públiques de la Generalitat republicana, per tal d'intentar resoldre –en bona part abans que es produïssin– els problemes del litoral. La guerra civil va impedir la concreció d'aquells plans, però el Debat era la demostració visible de la voluntat de connectar altra vegada amb aquell esperit trencat. La Declaració Final reclamava «un doble marc d'autonomia i de democràcia amb la recuperació plena de les últimes institucions que han configurat la història de Catalunya», singular circumloqui amb el qual s'evitava el mot encara impronunciable de «Generalitat». *I el desig d'entroncar amb el passat va quedar ben explícit en les paraules que van precedir la lectura del document final: «Si els homes de 1935 no van poder portar endavant el seu somni, els de 1976 ens acostem al caliu de les seves il·lusions tan llargament trepitjades i hi encenem la flama d'una nova lluita per una Costa Brava millor»*(8).

El clima

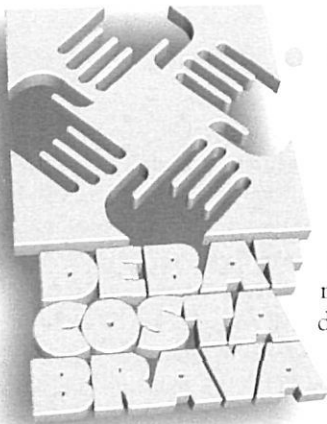
Una trobada d'aquelles característiques no s'hauria pogut realitzar ni uns mesos abans ni –per estrany que sembli– uns mesos després. Uns mesos abans, perquè la dictadura feia difícil la reunió de la gent i la lliure expressió de les idees. Uns mesos després, perquè la progressiva aparició de la democràcia va desviar l'atenció general cap a plantejaments de política electoral, i la mateixa presència dels partits i sindicats com a tals hauria fet inviable o molt

laboriós un debat unitari. Es va encertar, doncs, el moment just per consumir una experiència cívica única.

El Debat visqué les dificultats i també els avantatges de la transició política. No es va comptar amb les formacions que encara eren clandestines, però es va reunir gent de la composició ideològica i social més diversa i es va obtenir un tast d'allò que després s'anomenaria el consens. No hi va faltar l'acusació de «fer política», insinuació típica de l'època que se suposava veturosament liquidada. La revista barcelonina *Editur*, que inicialment s'havia adherit al Debat, va dir en un editorial, un cop celebrades les dues primeres sessions: «El Debat se encamina más bien por los caminos de la política y de la sociología, que por los senderos de los problemas técnicos y profesionales de candente actualidad». La Comissió Executiva del Debat va respondre amb una rèplica contundent, llegida per David Marca en obrir les sessions de Torroella: «Voldríem que *Editur* ens assenyalés els límits de l'economia, de la sociologia, de treball, de l'administració i de la veu del poble, i ens els separés dels límits de la política. Aquesta ratlla subtil de diferenciació ningú no s'atrevirà a establir-la mai. Si escoltar la veu de la Costa Brava i els seus problemes, estudiar-ne les causes i buscar-ne les solucions és *fer política, benvinguda sigui la política*».(9)

El Debat tampoc no va poder comptar amb l'ajut d'uns ajuntaments sorgits del poble, perquè encara no s'havien celebrat les primeres eleccions municipals. Pel que fa als ajuntaments del franquisme, el distanciament va ser quasi total. Alguns alcaldes que, per fi, van decidir fer-se presents a la sessió de clausura, van haver d'escoltar aquestes paraules del discurs final de Joan Clas: «Hi ha un fet altament significatiu, i és l'absència quasi general en el Debat –amb excepcions que cal salvar i agrair– de les persones que es diuen autoritats sense ser-ho, puix tots sabem que el contingut de l'autoritat és essencialment moral. Vist l'abast de la corrupció administrativa i política, vist el seu servilisme al caciquisme i les aliances amb els responsables de la desfeta de la Costa Brava, vistos el seu menyspreu per la justícia, la seva insensibilitat a la bellesa i la seva ineptitud, ens han fet un favor en no venir».(10)

L'edició dels treballs

Dos anys després de la seva celebració, el 1978, la Cambra de Comerç i Indústria de Girona va donar compliment a un dels objectius perseguits pel Debat: la publicació íntegra de tots els seus treballs. El Debat es convertí en el llibre monumental del mateix títol(11), de tres-centes pàgines en gran format, amb el text de totes les ponències, comunicacions i manifestos aportats a les diverses sessions. El Debat s'ofereix al record dels participants, a la sorpresa dels indiferents, a la consulta dels estudiosos i al judici dels crítics. Mai no s'havia aplegat fins aleshores una documentació tan diversa i tan completa sobre la problemàtica del litoral. El volum, ja exhaurit, però de consulta i de citació obligades, constitueix el més gran esforç realitzat fins ara per presentar una reflexió conjunta sobre el passat i el present de la costa com a base del seu futur.

Narcís-Jordi Aragó és periodista i va ser membre de la Comissió Executiva del Debat Costa Brava.

NOTES

1. «Una Comunitat per al poble». Article editorial. *Presència*, número 382-383, Girona, 9 i 16 d'agost de 1975.
2. Joan Cals i Ma. Assumpció Alonso, «Un model irresponsable i caduc». *Presència*, id. id.
3. «Costa Brava Debat». Article editorial. *Presència*, número 388, Girona, 20 de setembre de 1975.
4. «El Debat Costa Brava serà un fet». *Presència*, número 398, Girona, 29 de novembre de 1975.
5. «Què serà el Costa Brava Debat?». Article editorial. *Revista de Palafrugell*, número 167, desembre de 1975.
6. Amateur (Joan Ferrer i Santaló). «El Debat vist de prop» (I a VIII), *Los Sitios*, Girona, 2, 9, 16, 23 i 30 de juny, 7, 14, i 21 de juliol de 1976.
7. «Els temes del Debat Costa Brava». *Presència*, número 434-435, Girona, 7 d'agost de 1976.
8. «El Debat Costa Brava se cerró con la petición de autonomía para Catalunya». *Teleexpres*, Barcelona, 20 de desembre de 1976.
9. «Benvinguda sigui la política». *Presència*, número 452, Girona, 11 de desembre de 1976.
10. «Ausencia de casi todas las autoridades». *Teleexpres*, Barcelona, 20 de desembre de 1976.
11. *Debat Costa Brava*. Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Girona, 1978.

LES ADHESIONS

Aquestes són les entitats que es van adherir expressament a la idea de la celebració d'un Debat sobre la Costa Brava, a partir de la proposta llançada per Presència, i que, convocades a la reunió preparatòria del 18 de novembre de 1975, nomenaren la Comissió Executiva del congrés:

Ajuntament de Castell-Platja d'Aro.
 Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Girona.
 Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Palamós.
 Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu de Guíxols.
 Casal del Montgrí, de Torroella de Montgrí.
 Centre Excursionista Empordanès, de Figueres.
 Centre d'Estudis Tècnics Turístics de Barcelona.
 Centre d'Iniciatives Turístiques de Figueres.
 Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Girona.
 Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i Balears, Delegació de Girona.
 Colla Excursionista Cassanenca, de Cassà de la Selva.
 Comunitat Turística de la Costa Brava.
 Departament d'Estructura i Política Econòmica de la Facultat de Ciències Empresarials de la Universitat Autònoma de Bellaterra.
 Equip de Treball «Problemàtica territorial a la Costa Brava».
 Escola de Turisme «Ferran Agulló», de Girona.
 Facultat de Filosofia i Lletres del Col·legi Universitari de Girona.
 Ponència de Turisme del Congrés de Cultura Catalana.
 Secretariat diocesà de Justícia i Pau de Girona.
 Skal Club de la província de Girona.
 Societat de Pesca Esportiva «La Canya», de Girona.
 Revista *Ampurdán*, de Figueres.
 Revista *Àncora*, de Sant Feliu de Guíxols.
 Revista *Editor*, de Barcelona.
 Revista *Recull*, de Blanes.
 Revista de Palafrugell, de Palafrugell.
 Revista *Proa*, de Palamós.

ELS PONENTS

Persones i entitats que van intervenir en el Debat amb la presentació i lectura de ponències i/o comunicacions:

Alonso de Medina, Ma. Assumpció
 Aragay i Prades, Joan-Jordi
 Aragó i Masó, Narcís-Jordi
 Arbós, Emili
 Artau, Narcís
 Assemblea de Catalunya a Palamós
 Bellapart, Jordi
 Boada, Martí
 Bosch i Reitg, Ignasi
 Broggi, Albert
 Cals i Güell, Joan
 Camarasa, Josep Ma.
 Carreras, Josep Ma.
 Casahuga, Antoni
 Casals, Consol
 Cervera i Flotats, Benet
 Choy i Tarrés, Antoni
 Colomer i Trias, Josep
 Comas, Jordi
 Comissió de Defensa del Ter
 Domènech i Moner, Joan
 Escribà i Serra, Joan
 Esteban i Noguera, Juli
 Estivill, Jordi
 Ferrer i Gironès, Francesc
 Filella, Salvador
 Foix i Guillén, Ramon
 Font, A.
 Fullà, Ferran
 Giró, Francesc
 Güell, Ma. Dolors
 Guillamet i Lloveras, Jaume
 Herce Vallejo, Manuel
 Jubert i Gruart, Joaquim
 Marca i Cañellas, David
 Marín i Asensio, Manuel
 Massaguer i Mir, Ramon
 Massallé i Solanellas, Miquel
 Martí, Josep
 Molinas, Marisa
 Monge, Miguel
 Montero, J.
 Mov. Pop. Defensa de la Natura
 Muntaner i Pascual, Josep Ma.
 Nadal i Casaponsa, Dolors
 Pareta, Enric
 Picamal i Morató, Rosa Ma.
 Polo, Lluís
 Pons i Anton, Ignasi
 Raurich, Josep Ma.
 Ribas, Concepció
 Roldán, Santiago
 Romaguera, Ramon
 Roqué, Lluís
 Ros Hombravella, Jacint
 Rubió, Manuel
 Sargatal, Jordi
 Senent-Josa, Joan
 Serra i Pardàs, Manuel
 Sicart, Ferran
 Teixidor i Felip, Carles
 Testar, Antoni
 Tibau i Ribot, Narcís
 Tossas, Joaquim
 Turró i Vicens, Joan
 Unió de Pagesos de l'Empordà
 Vázquez Montalbán, Manuel
 Velasco i Batlle, Eulàlia
 Vicente i Romà, Josep
 Villar, Rafael
 Xirgo, Joan
 Zimmernann, Andrés

Declaració final del Debat, llegida al Teatre Municipal de Girona
en l'acte de cloenda, el 18 de desembre de 1976.

Per la Costa Brava

EL DEBAT COSTA BRAVA, concebut com una plataforma de discussió pública i oberta sobre la problemàtica del litoral, ha arribat a terme.

El seu contingut és sumament divers i complexe. Malgrat això, les entitats integrants de la Comissió Executiva, elegides entre totes les adherides, acceptem la presència en el Debat d'unes bases d'acord majoritàriament defensades, de manera que, salvant les diferents opcions finals dels grups i persones que hi han intervingut, creiem que han de ser proposades com a orientadores de l'esforç col·lectiu urgent del nostre poble per aconseguir un desenvolupament més racional i humà de la Costa Brava.

1. Àmbit físic i territorial

El Debat ha detectat:

— La contaminació creixent del mar i de les platges per l'abocament de les deixalles i l'afluència d'aigües residuals.

— La contaminació dels rius amb mortaldat de milers de peixos i extinció total d'espècies autòctones a causa de residus industrials i dels detritus domèstics de les aglomeracions urbanes.

— L'erosió i la transformació irreversibles de boscos i muntanyes.

— La destrucció de la natura, la degradació progressiva del medi ambient i la pèrdua de la quietud, del silenci, de la qualitat de la vida.

El Debat proposa, com a alternatives a aquesta situació:

— La depuració per mitjans artificials de la contaminació química provinent dels abocaments industrials.

— La construcció d'estacions depuradores i d'emissaris submarins adequats per eliminar la contaminació de tipus domèstic.

— La preservació dels boscos evitant la tala d'arbres i encara més la substitució de les espècies tradicionals per altres de forànies.

— La protecció definitiva dels indrets que tenen interès científic, botànic i zoològic, alt valor ecològic o qualitat paisatgística, amb creació de reserves integrals tant en el medi terrestre com en el subaquàtic, i amb la declaració d'aquests indrets com a zones protegides.

— L'establiment de fórmules que permetin la creació de grans espais públics pel lleure, com a compensació a l'accelerat procés de privatització de l'ús de l'espai costaner.

El Debat ha detectat també:

— Una manca de consciència del passat que porta a un desinterès pels nuclis històrics, deixats sovint al marge de tota protecció i de tot control urbanístic.

— La inexistència d'una política adequada de protecció del paisatge.

— La ineficàcia dels organismes teòricament creats per a defensar-lo.

— La manca d'una normativa concreta i eficaç per exercitar aquesta defensa.

El Debat proposa:

— La declaració urgent de Parcs Naturals.

— La formulació de plans de protecció i de remodelació.

— La planificació urbanística global de tota la costa en el marc de l'ordenació territorial de Catalunya.

— La creació d'un òrgan autòcton de planificació unitària per a tota la franja litoral, vinculat als corresponents òrgans de planificació i gestió comarcal.

El Debat també ha detectat:

— Una gestió urbanística pública posada al servei indirecte de la gestió privada, mancada de previsió i duta a terme amb una tècnica caduca.

— Una planificació urbanística que, amb l'excessiva qualificació de sòl urbanitzable i una execució incontrolada, ha agreujat notablement l'especulació.

— Una gestió urbanística privada que s'ha reduït a la parcel·lació i a la venda de sòl sense contribuir a la creació de serveis.

— Una acció estrangera més especulativa encara que l'autòctona, amb circuits tancats de difusió del producte.

— Una tècnica urbanística endarrerida, vinculada a models atomitzadors, mancada d'estudis seriosos i llançada a la utilització excessiva de la fórmula de ciutat-jardí.

— Uns serveis tardans, desequilibrats, incomplets i desprovistos de plantejament unitari.

El Debat proposa com a alternatives:

— La potenciació del sector públic i la limitació del paper planificador de la iniciativa privada.

— La presència en els organismes públics d'un nombre suficient de tècnics seleccionats en funció de la seva capacitat i no d'altres consideracions.

El Debat ha detectat:

— Una atenció tardana per part de l'Administració en la provisió d'infraestructures viàries bàsiques que, si

han millorat l'accessibilitat a la costa, també han provocat efectes especulatius considerables.

— Una programació de la xarxa viària que oblida totalment les necessàries relacions de la costa amb les comarques interiors.

— Uns traçats en els quals sovint prevaleixen els criteris del benefici de les grans empreses constructores i concessionàries privades.

— Una xarxa secundària indiferenciada i transformada en suport inadequat de serveis.

— Una quantitat excessiva de vialitat provinent de la parcel·lació, de manteniment costós i de desfavorable incidència paisatgística.

— La desatenció sistemàtica dels vials històrics i la privatització dels recorreguts costaners tradicionals.

El Debat proposa:

— Una especialització de la xarxa viària segons els usos, les necessitats i les previsions de cada cas.

— La regulació a través dels plans d'ordenació urbana i territorial de les noves expectatives urbanístiques creades per la millora d'accessibilitat que proporciona l'ampliació de la xarxa viària.

— Una política de conservació dels camins naturals avui abandonats.

— Una acció decidida en el camp de les comunicacions i transports que, al costat de l'ús del cotxe privat i de la previsió d'aparcaments, fomenti al màxim la dotació i la utilització dels sistemes de transport col·lectiu.

— Una dotació d'aparcaments que no alteri la morfologia tradicional dels nuclis urbans i les característiques dels seus elements principals com les places i singularment els passeigs marítims.

El Debat ha detectat també:

— Una despreocupació continuada per la problemàtica portuària comercial.

— La infrautilització de la capacitat dels ports existents, l'existència d'infraestructures inadequades i d'utilitatge deficient.

— El perill d'una proliferació descontrolada de ports esportius, fets sobre el terreny de domini estatal i d'ús públic, i així com de bases nàutiques amb ocupació directa i privatització de trossos de platja, els promotors dels quals, amb l'excusa de correspondre a una suposada demanda turística, defensen en realitat els interessos d'uns pocs privilegiats en perjudici de la col·lectivitat.

El Debat proposa:

— Que la solució a les necessitats portuàries comercials s'afronti a partir d'un planejament científic, seriós i democràtic.

— Que la planificació dels ports esportius es faci de forma conjunta i amb criteri restrictiu donada l'escassetat de platja i de costa disponibles, ubicant-los en els indrets en els quals estiguin d'acord amb les condicions del paisatge i del medi marí, sense destrucció de l'entorn ni perjudici de la vida col·lectiva ja existent.

2. Àmbit econòmic

El Debat ha detectat:

— Que l'economia del litoral de Girona ha assolit un grau d'especialització que hom considera perjudicial.

— Que, al llarg dels quinze últims anys, les noves inversions industrials s'han concentrat, de manera gairebé exclusiva, en el sector de la construcció i indústries auxiliars.

— Que la política econòmica del passat ha col·laborat amb la lògica capitalista a l'agreuiment de la situació.

— Que no hi ha hagut una política de sòl industrial.

El Debat proposa:

Una planificació democràtica a escala nacional i comarcal.

— Una política econòmica catalana que lluiti per a corregir els desequilibris comarcals.

— L'ampliació de la base econòmica de la franja litoral amb una política d'estímul i l'assentament d'indústries compatibles amb el manteniment de la qualitat ambiental de la vida i que no plantegin conflictes a les actuals funcions residencials i turístiques de la costa.

— Una oferta real i coordinada de sòl industrial en els municipis costaners i la no dispersió de l'assentament industrial.

— La creació d'un sector públic ben dimensionat, autònom, democràtic, àgil i net.

El Debat ha detectat també:

— Que el sector turístic, i més especialment la indústria hotelera, arrossega una llarga crisi de la qual, una política triomfalista, protagonitzada per una administració inepte, n'és causa determinant.

— Que l'acció oficial ha estat injusta amb la Costa Brava.

— Que el manteniment de reglamentacions absurdament uniformades i l'existència d'un sistema d'ajudes i llicències propi a l'arbitrarietat i al padrinatge, sempre jugant en contra de les empreses petites, són en bona part responsables de la greu dependència i situació del sector.

— Que la manca d'institucions lliures i democràtiques ha accentuat la debilitat de l'oferta turística i ha impedit la creació del clima necessari per donar suport a una actuació àmplia i coherent en l'àmbit de la promoció turística.

El Debat proposa:

— La instauració d'una política turística nova que, des de Catalunya, valori, respecti i atengui degudament el turisme i la seva indústria.

— Una política que cerqui la reestructuració i la consolidació d'aquest sector.

— L'organització de l'oferta i el disseny de tota una estratègia d'acció pública per ajudar a millorar les condicions sota les quals es produeix actualment la contractació amb les empreses intermediàries de turisme.

— La revisió de la política de preus i la de les reglamentacions dels diferents subsectors.

— Defugir les promocions genèriques del passat i reforçar l'oferta de la Costa Brava amb la de les comarques de l'interior.

El Debat ha detectat:

— Que en les activitats del sector primari, en especial l'agricultura i la pesca, una política d'abandó i de menyspreu ha col·locat els seus homes en situacions discriminatòries i, sovint, de marginació.

— Que el domini exercit pels monopolis i la gran magnitud assolida pel fenomen de l'especulació del sòl ha perjudicat greument la producció agrària.

— Que la implantació turística i residencial s'ha fet ignorant la qualitat de les terres ocupades.

El Debat proposa:

— L'adopció urgent de mesures que garanteixin als pescadors, de manera definitiva, llocs d'abric adequats per a les seves barques, en el marc d'una política d'atenció al sector pesquer i d'explotació racional de les riqueses del mar.

— El foment, en el camp, a la creació de cooperatives de producció i comercialització.

— La fixació de preus remuneradors per la producció agrària, la planificació d'aquesta i l'endegament d'una política antimonopolista.

— La reestructuració de l'ensenyament i la sanitat rural així com la del servei veterinari.

— Una política creditícia que faci que els diners del camp es quedin al camp i que s'enforteixin les caixes rurals controlades per persones elegides per la pagesia.

El Debat també ha detectat:

— La descapitalització de les Hisendes Locals en tant que fet generalitzat davant del gran creixement dels serveis que han d'atendre.

— L'impacte negatiu sobre les Hisendes Locals del fenomen de la segona residència.

El Debat proposa:

— La necessitat de potenciar les Hisendes Locals, cosa que exigeix una reforma fiscal que, ultra caracteritzar-se per la seva progressivitat, tingui presents les particulars necessitats i l'estacionalitat de les mateixes en els municipis turístics.

— Una reforma fiscal que permeti la recuperació per part de la comunitat de les plusvàlues i que actui com a mecanisme de compensació del greu contingut especulatiu de l'actual model econòmic.

El Debat ha detectat, finalment:

— Que les expectatives de treball de la gent de la costa són força limitades i que l'emigració dels joves és freqüent:

— Que les persones que treballen en el sector turístic procedeixen, en la seva major part, d'una immigració

temporal i que realitzen la seva feina, sovint, sota unes condicions deplorables.

— Que es constata un endarreriment dels salaris cobrats a l'hosteleria en relació a d'altres sectors.

El Debat proposa:

— Que els treballadors puguin agrupar-se, de manera immediata, en sindicats lliures per a la defensa de llurs reivindicacions.

— Que s'obligui al compliment rigorós de les reglamentacions laborals i al de les condicions pactades en les contractacions col·lectives pels representants autèntics dels treballadors.

3. Aspectes humans i vida col·lectiva

El Debat ha detectat:

— Que els homes i els pobles del litoral han estat fortament traumatitzats i transformats per la inundació del fenomen turístic.

— Que la irrupció del turisme ha provocat un trencament amb la vida tradicional i un falsejament de les fonts populars de la cultura.

— Que el turisme no ha arribat a ser prou una oportunitat de relació i de comunicació entre persones i pobles diferents, sinó que hi ha predominat la relació mercantil entre gent que consumeix i gent que subministra.

— Que juntament amb l'abandó progressiu de moltes de les feines tradicionals en favor d'altres més fàcils o més rendables s'ha produït una adulteració sensible de les relacions humanes.

El Debat proposa:

— La recerca de fórmules de convivència democràtica mútuament enriquidores.

— L'estímul als ateneus, casinos, cooperatives i a tots aquells òrgans col·lectius populars que sobreviuen i en els quals encara és viva la tradició de la costa, i la creació de noves entitats en la mateixa direcció.

— El foment d'estudis locals i comarcals i la creació de museus informatius i vius a través dels quals es conservin i s'expliquin les relíquies d'un passat irrenunciable.

— La salvaguarda o la creació d'espais d'ús col·lectiu, de propietat pública o social privada, que siguin veritables espais de llibertat cívica i popular.

— La incorporació dels forasters a les forces autòctones més conscients de cada població, per emprendre conjuntament una tasca de defensa del que queda, de recuperació de la riquesa perduda i de restabliment de la vida cívica compartida en plenitud.

— El suport a una premsa local i comarcal amb capacitat de resposta a les exigències informatives populars del litoral.

El Debat ha detectat:

— Un equipament escolar insuficient, amb carència de centres docents i de mestres.

— Una educació desconnectada de la realitat concreta del seu àmbit, amb problemes específics derivats de l'heterogeneïtat de l'alumnat com a fruit de l'allau immigratori provocat per la incidència del fenomen turístic.

El Debat proposa com a alternatives:

— El renaixement de les institucions que refermin l'estimació dels infants per la terra i valorin la manera de ser de la seva gent.

— L'augment dels recursos oficials canalitzats per institucions descentralitzades.

— La creació d'associacions de pares i l'actuació més decidida dels organismes ja existents per tal d'impedir la perduració d'una escola desarrelada i amorfa.

— La promulgació de les normes legals indispensables per tal que la llengua, les formes de vida, les tradicions vàlides i la història de la Costa Brava penetrin decisivament a les escoles.

— L'augment de centres de Formació Professional d'aquelles especialitats que són més necessàries a la vida de la costa.

El Debat ha detectat, finalment:

— Una sanitat subdesenvolupada a tot el litoral.

— Una medicina preventiva inexistent.

— Una medicina assistencial amb dèficits de metges i de llits que a l'estiu assoleixen nivells escandalosos.

El Debat proposa:

— La correcció dels percentatges deficitaris.

— La creació de departaments d'higiene pública i d'unitats assistencials bàsiques a cada població important de la costa.

El Debat ha detectat, finalment:

— Una administració local depauperada, vinculada als capitals locals, mancada d'imaginació i d'iniciativa, no elegida pel poble i desprovista per tant de representativitat, sotmesa a la vegada a una administració «provincial» burocratitzada i a una administració central dispersa en les competències i desconexada de les realitats autèntiques de cada lloc.

— Una impossibilitat de participació directa del poble en els assumptes que l'afecten directament.

— Una facilitat evident per a la corrupció en l'àmbit de les institucions i corporacions públiques mancades de tot control democràtic.

El Debat proposa:

— Una administració democràtica i autònoma, vinculada directament a la Costa Brava, especialitzada tècnicament i amb una bona dotació econòmica.

— Uns ajuntaments elegits democràticament, veritablement representatius, dotats dels mitjans tècnics adequats i dels mecanismes necessaris per a correspondre en cada cas a les necessitats i desitjos lliurement expressats per la voluntat popular.

Manifest final

— Totes les alternatives que proposa el Debat només seran possibles en un doble marc institucional d'autonomia i de democràcia.

Un marc en el qual l'autonomia permeti el desenvolupament equilibrat, la inversió racional dels fons públics en les actuacions prioritàries, i la resolució dels problemes pels propis interessats amb llurs propis recursos.

Un marc en el qual la democràcia doni favorablement al poble el seu legítim protagonisme, i a la comunitat la capacitat d'organitzar-se a si mateixa, el dret d'atorgar-se els seus propis òrgans de govern lliures i representatius, la possibilitat de revocar-los i substituir-los quan es desviïn dels objectius o normes fixats col·lectivament, i en definitiva, la força necessària per assumir totes les conseqüències d'una societat pluralista basada en el diàleg i en la convivència creadora.

Autonomia i democràcia que volen dir, per damunt de tot, la recuperació plena de les últimes institucions que han configurat la història de Catalunya, la reivindicació de les quals ha esdevingut avui un clam popular indiscutible.

Aquest esforç que cal fer per a la recuperació de la Costa Brava ha de ser entès a la vegada com un servei a tots els catalans i a tots els homes de les més diverses procedències que han convertit la Marina de Girona en un port d'arribada, en un descans pel cos o per l'esperit, en un lloc de treball o de lleure i, sovint, en una segona pàtria.

La Costa Brava que propugnem ha de ser una costa arrelada en la seva pròpia història i recobrada dels valors més autèntics del passat; ordenadora dels errors i superadora de les limitacions del present, o orientada cap a la construcció d'un futur que asseguiri la salvació, conservació i potenciació del seu espai físic, econòmic, cultural i social, al servei dels homes que l'habiten.

Girona, 18 de desembre de 1976

Departament d'Estructura i Política Econòmica de la UAB. Setmanari «Presència». Equip de treball «Costa Brava». Comunitat Turística de la Costa Brava. Ponència de Turisme del Congrés de Cultura Catalana. Casal del Montgrí. Cambres de Comerç i Indústria de Girona i de Comerç, Indústria i Navegació de Palamós i Sant Feliu de Guíxols.

